

Dos anys de renda garantida

“**A** la vida donar valor a allò que en té és més que necessari”. Quanta raó té el periodista Antoni Trobat a l'article "Considerar valor totes les ferides", publicat fa pocs dies a l'ARA. Quan t'endinses en la seva lectura, el pensament i la reflexió inevitable és: quantes vegades, per culpa del ritme vertiginós del dia a dia, no hem valorat prou allò que hem aconseguit? Segurament la resposta és que més d'una, de dues i de tres vegades no hem estat capaces d'apreciar-ho en la seva justa mesura, i no parlo de fer-ho des del triomfalisme sinó des de tot el contrari, des de l'orgull d'haver-ho aconseguit amb perseverança, treball i paciència.

Avui es compleixen dos anys justos de la posada en marxa de la renda garantida de ciutadania. Quan això va succeir, encara no era presidenta de la Taula del Tercer Sector, però recordo clarament com les entitats socials, els moviments socials i les mateixes administracions ho vam celebrar com una victòria col·lectiva. Gràcies a l'impuls ciutadà d'una ILP havíem guanyat un dret social que assegura que les famílies que estan per sota del llindar de pobresa tinguin garantida una prestació econòmica que les vol ajudar a superar una situació d'extrema vulnerabilitat. Perquè la renda garantida de ciutadania és això, dignitat en majúscules. Dignitat per a les persones.

Després de quatre anys de lluita i dues legislatures de negociacions, per fi ens havíem dotat d'una eina veritablement efectiva per lluitar contra la pobresa i l'exclusió. Com deia l'aleshores consellera de Treball, Afers Socials i Família, Dolors Bassa (injustament empresonada), s'obria "un nou paradigma" en l'atenció a les persones. No assistencialisme, sí promoció de l'autonomia de les persones i sí oportu-

FRANCINA ALSINA

PRESIDENTA DE LA TAULA D'ENTITATS DEL TERCER SECTOR SOCIAL

nitats per sortir de l'atzucac. Semblava que estava tot encarrilat, però el desplegament de l'ajut, en els seus moments inicials, ja apuntava les serioses dificultats que encara avui arrosseguem.

És cert que l'aplicació del 155 i el mig any de paràlització institucional van frenar i dificultar un procés que s'entén que no ha de ser gens fàcil de gestionar per la seva complexitat, però això no pot servir d'excusa per al Govern. Dos anys després de l'entrada en vigor, no disposem del reglament que permet el desplegament total de la prestació i la previsió és aprovar-lo a principis del 2020; la comissió de govern, l'òrgan que avalua i fa el seguiment de l'aplicació i el funcionament de l'ajut, no s'ha constituït formalment fins a principis d'aquest estiu, i els tràmits, tot i que han millorat una mica, continuen sent massa burocràtics i lents, i aquest fet és especialment preocupant perquè són persones que estan en una situació límit. Quan no tens res, quan has perdut la feina, quan pots perdre casa teva, quan tens dificultats per com-

El desplegament de l'ajut, en els seus moments inicials, ja apuntava les serioses dificultats que encara avui arrosseguem

prar menjar o per pagar les factures energètiques, no pots esperar. Cal agilitat en la gestió i aquí, de manera reiterada, les entitats socials ens hem ofert a tenir un paper actiu en la seva implementació, reclamant que volem formar part de la planificació, gestió i acompanyament de les persones en els tràmits de l'ajut o en plans d'inserció laboral i d'inclusió.

Malgrat tot això, voldria recuperar l'esperit de la frase que obre aquest article – "A la vida donar valor a allò que en té és més que necessari" – perquè el que no podem fer és no valorar l'impacte positiu que té un dret social com aquest. Necessitem que aquesta eina de la qual ens hem dotat arribi al màxim de persones susceptibles de ser-ne beneficiàries i hem de resoldre aquelles situacions de precarietat que impedeixen fer extensiu aquest dret, pel que fa a la quantia i la cobertura, a col·lectius en situació d'especial vulnerabilitat, com pensionistes, persones amb discapacitat, famílies monoparentals o persones sense llar. Necessitem fer valdre com pot contribuir decisivament a dignificar la vida de les persones. Necessitem valorar com ens ha costat arribar fins aquí i com totes juntes –tercer sector, agents socials i administracions– hem de seguir esmerçant esforços perquè realment funcioni. I cal que ho entomem de pressa perquè les perspectives econòmiques, tant europees com mundials, no són gaire optimistes i si ara ja tenim una pobresa severa crònica, esperem a veure què succeirà quan hi hagi una nova crisi econòmica, perquè tard o d'hora passarà. Serà aleshores quan, més que mai, haurem de disposar de totes les polítiques socials possibles per fer front als seus efectes devastadors i la renda garantida ha de ser un d'aquests instruments cabdals per combatre'ls.

Reconquerim el dret a cuidar

ALBERT PLA NUALART

LINGÜISTA I ESCRIPTOR

❖ Un dels grans dilemes del feminisme és decidir si prioritza la igualtat adaptant-se al món real, i adoptant els seus valors, o prioritza canviar aquests valors –i, per tant, el món– per avançar en igualtat. Ho il·lustro amb un exemple molt concret i actual. Si el futbol –i tots els valors que l'impregnen– és central en aquesta societat, el feminisme pot lluitar perquè les dones hi tinguin el mateix protagonisme que els homes o pot potenciar esports i lleures que, amb uns altres valors, desplacin el futbol del centre. L'ambició del segon propòsit és incomparablement més alta: empodera les dones humanitzant-nos a tots.

❖ A *La mística de la feminitat* –un bestseller mundial devorat als 60 i 70 a Catalunya en traducció de Solé Tura– Betty Friedan denunciava fins a quin punt ser presoneres de l'àmbit domèstic (les tasques de cura) alienava les dones. La denúncia era del tot pertinent, però comportava el perill que s'associés cures a alienació. La idea no era aquesta: la idea era dissociar cures de dones, però la crisi d'autoestima derivada d'aquest vincle es va projectar sobre les cures. Si les cures t'impedeixen realitzar-te, cal professionalitzar-les: cal pagar perquè algú les administri. Si l'àmbit domèstic és la presó, cal dur els infants i els avis vulnerables a algun lloc perquè un assalariat te'ls cuidi. Ell o ella surt de casa, tu surts de casa, tots dos cobreu i tothom es realitza. Però ¿curen igual les cures del professional de torn que les de pares, fills, avis, nets i tota la tribu? I ¿no és essencial la qualitat dels vincles –d'uns vincles que es creen i alimenten prodigant i rebent cures– per educar(-se) i formar(-se) (com a) persones, perquè la tribu existeixi?

❖ "On és la meua tribu?", "com ens hem quedat tan sols?", es pregunta Carolina del Olmo, una filòsofa madrilenya de qui avui podeu llegir un sucós article a l'*Ara Diumenge*. I en un intent de refer-la reivindica un dret tan aparentment poc feminista com el dret a cuidar. Del Olmo anomena "antiquat" el feminisme que veu les cures com una càrrega que cal externalitzar, i "transformador" el que reivindica poder-les assumir. No pas, esclar, quedant-se a casa però sí arribant a casa prou d'hora, disposant de prou temps –tots, al marge del gènere–, per tenir l'energia, l'humor i l'amor de cuidar i cuidar-nos, per fer de la casa una llar i no veure'ns obligats a portar els que més estimem a "llars d'infants" i "llars d'avis" que de llars no en tenen res.

❖ I és entès així que el feminisme només pot ser anticapitalista. Només pot plantar cara a una dinàmica neoliberal en què les condicions laborals fan cada cop més inviables les tasques de cura. O les fem poc i malament, o les patim com una font d'estrès, o les traspassem a uns treballadors –i sobretot treballadores– en règim de semiesclavitud. Qui cuida els fills i avis de les que cuiden fills i avis? En una tribu, però també en una societat civilitzada, cada família cuida els seus, i assumeix aquesta responsabilitat com un privilegi.

DE FITA FIT

Escalfament global

PLA B — PLANETA B

JORDI DURÓ